

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE IN JAVNO UPRAVO

SLUŽBA ZA NEVLADNE ORGANIZACIJE

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 86 70

F: 01 478 86 49

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje
predlagam.vladi@gov.si
gp.ukom@gov.si

Številka: 010-426/2012/2 (0802N)
Datum: 13. 9. 2012

ZADEVA: ODGOVOR NA PREDLOG VLADI ŠT. 3455-313: Odvzem glasu kandidatu na volitvah
ZVEZA: Vaš dopis št. 092-313/2012/1, z dne 29. 8. 2012

Spoštovani,

v mnenje ste nam poslali predlog, v katerem se predlaga, da se naredi reformo na volitvah in sicer, da bi imeli ljudje dodatno možnost, kako voliti oziroma komu dati glas ter komu ga odvzeti, tako, da lahko glasujejo proti kandidatu. Na ta način bi po mnenju predlagatelja dobili bolj realno sliko, koliko ljudi je za kandidata in koliko proti.

Ustavna ureditev volilne pravice, ki je temeljna politična človekova pravica, v Sloveniji izhaja iz enakih izhodišč kot ureditev večine sodobnih parlamentov. V demokratični državi oblast izvršuje ljudstvo neposredno ali posredno – prek izvoljenih predstavnikov. Izvoljeni nosilci funkcij v državnih organih sprejemajo odločitve v imenu ljudstva. Posameznik ima pravico, da sodeluje pri oblikovanju teh državnih organov tako, da v vnaprej predpisani obliki in na predpisan način izraža svojo voljo o tem, kdo naj ga zastopa in v njegovem imenu sprejema temeljne družbene odločitve. Pravico osebe, da lahko voli člane predstavniškega telesa, označujemo kot aktivno volilno pravico. Njen neposreden izraz je tudi pravica predlagati kandidate za nosilce takšnih funkcij. Posameznik se lahko svobodno opredeljuje pri izjavljanju svoje volje o tem, za katerega kandidata bo glasoval. Sestavni del svobodnega izvrševanja volilne pravice je tudi pravica, da se volilni upravičenec volitev sploh ne udeleži in svoje volje ne izjavi. Ustava RS volilne dolžnosti namreč ne zapoveduje¹.

Posameznik ima tudi pravico, da se pod enakimi pogoji z drugimi poteguje za to, da je izvoljen za člana takšnega državnega organa – ima torej pasivno volilno pravico oziroma pravico kandidirati na volitvah. Načelo enakosti pasivne volilne pravice zahteva, da imajo politične stranke ali druge politične skupine v boju za glasove volivcev enake konkurenčne možnosti npr. glede določanja kandidatov, glede volilne kampanje, ipd.

¹ Glej Komentar Ustave Republike Slovenije, Ljubljana : FDEŠ, 2002, str. 473 – 489.

Ustava RS ne določa nobenih posebnih omejitev volilne pravice. Določena je splošna starostna omejitev tako za aktivno kot za pasivno volilno pravico za vse državne organe enako. Prav tako Ustava RS nadalje ne vsebuje posebej primerov neizvoljivosti, ki jih srečamo v drugih ustavnih ureditvah in ki onemogočajo izvajanje pasivne volilne pravice osebam, ki opravljajo določeno javno funkcijo, ki bi lahko njenemu nosilcu omogočila večji vpliv na volilno telo kot drugim kandidatom. Takšne primere omejitev pasivne volilne pravice bi lahko določil zakonodajalec, vendar bi bilo od primera do primera treba tehtati, ali gre za ustavno dopustno omejitev.

Ministrstvo za pravosodje in javno upravo prejetega predloga št. 3455-313 ne podpira, saj meni, da predlog ni zadosti preišljen in kot tak ni primeren za nadaljnjo obravnavo. Bistvo volilne pravice oziroma volitev je ravno v tem, da volivec glasuje za tistega kandidata, ki se zavzema za njegove poglede. Volilna pravica omogoča vpliv posameznika na vzpostavitev in delovanje temeljnih državnih organov. Predlog predlagatelja, da bi imeli volivci možnost »negativnega glasu« oziroma možnost glasovati proti določenemu kandidatu, pa je v nasprotju s pomenom oziroma bistvom volitev in predstavniško demokracijo nasploh ter je kot tak po našem mnenju nesprejemljiv. Volilna pravica je ena najpomembnejših političnih pravic posameznika, da glasuje za tistega kandidata, za katerega želi, da ga predstavlja in sprejema odločitve v predstavniškem telesu. Hkrati bi v primeru oddanega negativnega glasu za določenega kandidata volivec z uresničevanjem svoje volilne pravice posegel v volilno pravico drugega volivca, ki pa je glasoval za tega istega kandidata (izničil bi se oddani pozitivni glas).

Poleg navedenega na ministrstvu menimo, da je potrebno vsakršne spremembe volilne zakonodaje predhodno izredno dobro pretehtati. Hitre rešitve niso mogoče, saj jih je treba obravnavati v okviru širše razprave, pri kateri je k sodelovanju potrebno pritegniti strokovno in tudi ostalo javnost, za potrebne spremembe zakona, ki ureja volitve poslancev v državni zbor, pa je nenazadnje nujna dvotretjinska večina glasov vseh poslancev v državnem zboru.

Lepo pozdravljeni.

Pripravila:
mag. Natalija Sajevec Plavčak
sekretarka

Vanda Remškar Pirc
VODJA SLUŽBE

